ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

БАЛАЛАР МЕН ЖАСӨСПІРІМДЕР ГИГИЕНАСЫ

0303000 - «ГИГИЕНА ЖӘНЕ ЭПИДЕМИОЛОГИЯ » мамандығы

0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог» біліктілігі

Сағат көлемі - 120

Астана 2010

Автор:
А.Д. Юха – «Көкшетау медициналық колледжі» МКҚК гигиена пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:
1. С.Б. Сагинбаева – Қарағанды қ. Казыбек би ауданы бойынша «МСЭҚБ» эпидемиологиялық қадағалау бөлімінің бас маманы, сарапшы;
2. Ж.Ж. Беркимбаева – Қарағанды қ. Казыбек би ауданы бойынша «МСЭҚБ» эпидемиологиялық қадағалау бөлімінің бас маманы, сарапшы.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Көкшетау медициналық колледжі» МКҚК **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.**

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0303000 - «Гигиена және эпидемиология» мамандығы және 0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог» біліктілігі бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература:

1. Гигиена детей и подростков: учебник. Кучма В.Р. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 480 с.
2. Гигиена детей и подростков: руководство к практическим занятиям: учебное пособие / под ред. В.Р. Кучмы. – М., 2010. – 560 с.

6.2 Дополнительная литература:

1. Здоровье детей в образовательных учреждениях. Организация и контроль. Под редакцией М.Ф. Рзянкина и Е.Н. Андрюшкина. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2007.
2. Оценка состояния здоровья детей. Новые подходы к профилактической и оздоровительной работе в образовательных учреждениях. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 432 с.
3. Санитарные нормы. Полный справочник. Под редакцией Ю.Ю. Елисеева. – «Эксмо», 2006.
4. Школьная медицина: руководство для врачей. Под ред. Д.Д. Панкова. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 800 с.

6.3 Средства обучения:

- использование инновационных методов обучения,
- технических средств обучения.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба 6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері 6
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны 10
4. Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар 20
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау 20
6. Әдебиеттер және оқу құралдары 21

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Бағдарлама жасөспірімдер мен балалар гигиенасы аясында балалардың денсаулық деңгейіне, балалар ұйымдарының санитариялық жағдайына баға беру және болжам жасауға қабілетті мамандар даярлауға бағытталған.

Бағдарлама балалар гигиенасының ең маңызды мәселелерін баяндауды, медициналық практиканың және гигиеналық ғылымның қазіргі жетістіктерімен таныстыруды қарастырады, бұл болашақ мамандардың қажетті дағдылар мен теориялық білімдерді алуға жетелейді.

Оқу үдерісі барысында білім алушы еліміздің санитариялық-эпидемиологиялық қызмет органдары мен мекемелерінің, сонымен қатар барлық оқыту-тәрбие беру мекемелерінің қызметін реттейтін негізгі нормативтік құжаттармен танысуы керек.

Бағдарлама балалар ұжымдарында бала мен жасөспірім организмінің өсу және даму заңдылықтарын зерттеуді, жаппай медициналық тексеруді, емдеу–профилактикалық шараларды ұйымдастыру мен өткізуді қарастырады.

Пән бағдарламасы келесі тараулардан тұрады:

- кіріспе;
- балалар мен жасөспірімдерді оқыту және тәрбие беру жүйесі;
- балалар мен жасөспірімдердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері;
- балалар мен жасөспірімдердің күн тәртібі;
- балалар мен жасөспірімдердің дене тәрбиесі;
- балалар мен жасөспірімдерді еңбекке кәсіптік оқыту;
- балалар мен жасөспірімдерді тамақтандыру;
- балалар мен жасөспірімдер мекемелерінде жұқпалы аурулардың, ішекқұрт инвазиясының алдын алу;
- балалар мен жасөспірімдерге гигиеналық тұрғыдан тәрбие беру.

Бағдарлама басқа пәндермен интеграцияны қарастырады: анатомия, физиология, патологиялық анатомия мен патологиялық физиология, химия, микробиология, клиникалық пәндер, тағам гигиенасы, коммуналдық гигиена, эпидемиология.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім беру бағдарламасында және стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар **Кәсіптік**: **КҚ 4.** Қоршаған орта нысандарына қойылатын гигиеналық талаптарды, жұқпалы аурулардың эпидемиологиясын білуде;	Пәнді оқып білудің нәтижесінде **білім алушы:** - балалар мен жасөспірімдер гигиенасы-ғылымының анықтамасын; - балалар мен жасөспірімдер гигиенасының даму тарихын;

Содержание работы по предупредительному санитарному надзору.

Этапы предупредительного санитарного надзора.

Тема 12.2 Текущий санитарный надзор в области гигиены детей и подростков

Текущий санитарный надзор - важнейший элемент деятельности помощника санитарного врача по гигиене детей и подростков.

Содержание работы по текущему санитарному надзору.

Виды санитарных обследований объектов.

4 Требования к условиям организации и реализапции образовательного процесса

Рекомендуется при изучении предмета использовать специальную литературу, нормативно-правовые акты в области здравоохранения и санитарно-эпидемиологического надзора, учебные и справочные пособия, электронные учебники, мультимедийные обучающие программы.

5 Контроль планируемого результата обучения

Предлагается при составлении рабочих программ разработать лабораторные и практические работы, ситуационные задачи и тестовые задания.

На занятиях рекомендуется использовать устные и письменные формы опроса и различные инновационные методы активизации учебного процесса.

бования к устройству, оборудованию и содержанию детских и подростковых организаций.

Ознакомление с методикой и практическое проведение лабораторных исследований освещенности и микроклимата различных помещений для детей и подростков.

Анализ и оценка полученных результатов.

Оформление заключений.

Раздел 10 Гигиенические требования к оборудованию детских и подростковых организаций, к предметам детского обихода

Тема 10.1 Гигиенические требования к школьным учебникам

Гигиеническая характеристика школьных учебников.

Гигиеническая экспертиза основных элементов полиграфического оформления учебника.

Методика оценки школьных учебников.

Составление заключения по исследованию школьных учебников.

Тема 10.2 Гигиенические требования к детской одежде и обуви

Значение одежды.

Требования, предъявляемые к изготовлению белья, легкой и верхней одежды.

Значение обуви.

Требования, предъявляемые к изготовлению и использованию обуви.

Санитарный контроль за одеждой и обувью детей в дошкольных организаций и предназначенных для занятий физкультурой и спортом.

Раздел 11 Гигиеническое воспитание детей и подростков

Тема 11.1 Гигиеническое воспитание детей и подростков

Задачи, содержание и методы гигиенического воспитания и обучения детей и подростков.

Основные принципы проведения гигиенического воспитания.

Роль медицинского персонала, учебно-воспитательных организаций и семьи в гигиеническом воспитании детей и подростков.

Постановка гигиенического воспитания и привития гигиенических навыков детям в дошкольных организаций.

Раздел 12 Государственный санитарно-эпидемиологический надзор в области гигиены детей и подростков. Документация отделения гигиены детей и подростков

Тема 12.1 Предупредительный санитарный надзор в области гигиены детей и подростков

Государственный санитарный надзор как важное звено в интегральной системе охраны здоровья детей и подростков.

Предупредительный санитарный надзор, роль санитарных врачей по гигиене детей и подростков в его проведении

КҚ 5. Санитариялық-гигиеналық және бактериологиялық зертханаларда жұмыс жүргізе білуде, иондық алмасу теңдігін және тотығу-тотықсыздану реакцияларын құруды, органикалық заттардың функционалдық топтары бойынша құрылымдық формаларын, ерітінділердің концентрациясын қарапайым әдіспен есептеуде және органикалық заттардың сапалық реакциясын білуде; **Арнайы**: **АҚ 7.** Балалар мен жасөспірімдер мекемелерінде санитариялық-эпидемиологиялық тексеру, балалардың күнделікті тұрмыста қолданылатын заттарына санитариялық қадағалау жүргізе білуде; **АҚ 8.** Медициналық білімді насихаттау шарасы кіретін санитариялық-ағарту жұмыстарын жүргізе білуде, халыққа салауатты өмір салтын қалыптастыру, гигиеналық тұрғыдан тәрбие беру жұмыстарын жүргізуде **құзырлы болуы қажет.**	- балалар мен жасөспірімдерге арналған оқыту-тәрбие беру ұйымдарының түрлерін; - балалар мен жасөспірімдер ұйымдарын медицина-санитариялық қызметпен қамтамасыз етуді; - емшектегі, мектепке дейінгі жастағы, кіші мектеп жасындағы, орта және үлкен жастағы балалардың анатомия-физиологиялық ерекшеліктерін; - балалар мен жасөспірімдердің дене бітімінің дамуы туралы ұғымды; - балалар мен жасөспірімдер денсаулығы туралы ұғымды; - балалар мен жасөспірімдердің сауықтыру топтары туралы ұғымды; - балалардың дене бітімін және денсаулық жағдайын жүйелі түрде қадағалаудың маңыздылығын; - балалар мен жасөспірімдердің дене бітімі мен денсаулығындағы келеңсіз ауытқулардың алдын алуда атқарылатын гигиеналық және сауықтыру шараларын; - балалардың денсаулығына және дене бітімінің дамуына қатысты есепке алу медициналық құжаттамаларын; - күн тәртібін дұрыс ұйымдастыру туралы ұғымды; - күн тәртібін құруды гигиеналық және физиологиялық тұрғыдан негіздеуді; - қажу, қатты қажу туралы ұғымдарды; - мектепке дейінгі балалар ұйымында, әртүрлі оқу мекемелерінде, сауықтыру ұйымдарында күн тәртібін құру ерекшеліктерін: - салауатты өмір салтын қалыптастыруда күн тәртібінің маңызын; - жасөспірімдерді еңбекке кәсіптік оқытуды ұйымдастырудағы және жүргізудегі медициналық және гигиеналық негіздерді; - кәсіптік ауру мен кәсіптік улану туралы ұғымдарды; - болашақ кәсібіңді таңдаудағы медициналық тексерудің маңызын; - балалар мен жасөспірімдерді тамақтандырудың

	физиологиялық негізі, бала организміндегі зат алмасудың ерекшеліктерін; - балалардың тамақтануында нәруыздардың, майлардың, көмірсулардың, минерал заттардың, витаминдердің алатын орнын; - балалар мен жасөспірімдерді тамақтандырудың физиологиялық нормаларын; - балалар мен жасөспірімдер ұйымдарындағы асүй құрылғыларына және құрылымына қойылатын гигиеналық талаптарды; - ас мәзірін жасауға қойылатын гигиеналық талаптарды; - балалар мен жасөспірімдердегі жұқпалы аурулар мен ішекқұрт инвазиясының ерекшеліктерін; - балалар мен жасөспірімдер ұйымдарында олардың таралу жолдары мен көздерін; - біріккен балалар ұжымдарында инфекцияның таралуын алдын алу бойынша атқарылатын санитариялық-эпидемиологиялық шараларды; - балалар мен жасөспірімдер ұйымдары үшін учаскені анықтау ерекшеліктерін; - мектепке дейінгі балалар ұйымдарына, оқу мекемелеріне (алаңына, көлеміне, жарықтануына, ауа-жылу режіміне, сумен қамтамасыз етілуіне, канализациясына) қойылатын гигиеналық талаптарды; - ұйымның құрылымына қойылатын талаптарды, балалар мен жасөспірімдер ұйымының жабдықталуына қойылатын гигиеналық және педагогикалық талаптарды; - мектепке дейінгі, оқу және аудиториялық жиһаздардың, оқу-өндірістік жабдықтардың, құрал-жабдықтардың ерекшеліктерін; - мектеп оқулықтарына, қағазға, мөрге, шрифтке, жинақтарға, аспалы сөмкелерге, жазу құралдарына қойылатын талаптарды; - ойыншықтарға, материалға, конструкцияға, оларды тарату ережелеріне қойылатын санитариялық-гигиеналық талаптарды; - балалар киімдері мен аяқ киіміне, материалға, конструкцияға қойылатын гигиеналық талаптарды;

Значение противоэпидемических мероприятий при различных глистных инвазиях.

Задачи медицинского и педагогического персонала в профилактике глистных инвазий.

Санитарно-дезинфекционный режим в детских и подростковых организациях.

Раздел 9 Гигиенические требовании к планировке, благоустройству и санитарному содержанию учебно-воспитательных и оздоровительных организаций для детей и подростков

Тема 9.1 Гигиенические требования к планировке, благоустройству и санитарному оборудованию детских дошкольных организаций

Санитарно-эпидемиологические требования к размещению и зданиям дошкольных организаций.

Санитарно-эпидемиологические требования к искусственному и естественному освещению и санитарно-техническому оборудованию дошкольных организаций.

Санитарно-эпидемиологические требования к содержанию помещений и помещений дошкольных организаций.

Работа с основными документами, регламентирующими гигиенические требования к устройству, оборудованию и содержанию детских организаций.

Методика проведения лабораторных исследований освещенности и микроклимата различных помещений для детей.

Анализ и оценка полученных результатов.

Оформление заключений.

Тема 9.2 Гигиенические требования к планировке, благоустройству и оборудованию общеобразовательных школ

Санитарно-эпидемиологические требования к размещению и зданиям общеобразовательных школ.

Санитарно-эпидемиологические требования к искусственному и естественному освещению и санитарно-техническому оборудованию общеобразовательных школ.

Санитарно-эпидемиологические требования к содержанию помещений и помещений общеобразовательных школ.

Работа с основными документами, регламентирующими гигиенические требования к устройству, оборудованию и содержанию подростковых учреждений.

Методика и проведение лабораторных исследований освещенности и микроклимата различных помещений для подростков.

Анализ и оценка полученных результатов.

Оформление заключений.

Тема 9.3 Гигиенические принципы планировки внешкольных организаций (детские библиотеки, спортивные школы, художественные и музыкальные школы)

Санитарно-эпидемиологические требования к размещению и зданиям внешкольных организаций.

Знакомство с основными документами, регламентирующими гигиенические тре-

Контроль за соблюдением законодательства о труде и охране здоровья подростков.

Раздел 7 Гигиенические требования к питанию детей и подростков

Тема 7.1 Физиологические основы питания детей и подростков. Режим питания в ДДО

Определение понятий «диссимиляция» и «ассимиляция».

Значение пищевых веществ для растущего организма.

Значение витаминов и минеральных веществ для растущего организма.

Особенности режима питания в ДДО.

Контроль за организацией питания в ДДО.

Нормы физиологических потребностей детей в пищевых веществах и энергии.

Методика оценки рациона питания.

Качественная и количественная оценка питания (по накопительной ведомости, бракеражному журналу, меню-раскладке).

Тема 7.2 Организация питания в общеобразовательных и учебных заведениях системы профессионального образования

Значение пищевых веществ для организма подростков.

Значение витаминов и минеральных веществ для организма подростков.

Особенности режима питания в общеобразовательных организациях..

Контроль за организацией питания в общеобразовательных школах.

Методика оценки рациона питания.

Качественная и количественная оценка питания (по накопительной ведомости, бракеражному журналу, меню-раскладке).

Раздел 8 Профилактика инфекционных заболеваний и глистных инвазий в детских и подростковых организациях

Тема 8.1 Профилактика инфекционных заболеваний в детских и подростковых организациях

Инфекционные заболевания: источники и пути распространения.

Значение противоэпидемических мероприятий при различных инфекционных заболеваниях.

Задачи медицинского и педагогического персонала в профилактике инфекционных заболеваний.

Обследование детских организаций с целью проверки соблюдения санитарно-противоэпидемического режима.

Контроль за правильностью приема детей и персонала, вновь прибывающих в ДДО.

Санитарно-дезинфекционный режим в детских и подростковых организациях.

Тема 8.2 Профилактика глистных инвазий в детских и подростковых организациях

Глистные инвазии: источники и пути распространения.

	- балалар мен жасөспірімдердің дене тәрбиесіне арналған заттары мен құралдарын; - мектепке дейінгі балалар мен оқушылардың спорт пен дене шынықтыру сабақтарындағы топтарын; - дене тәрбиесі өтетін орындарға қойылатын гигиеналық талаптарды; - саяхат және экскурсия ұйымдастыруға қойылатын гигиеналық талаптарды; - балалар мен жасөспірімдердің жасына және мекемелердің түріне байланысты балалар мен жасөспірімдерге гигиеналық тұрғыдан тәрбие беру және оқыту міндеттерін, маңыздылығын, әдістерін; - балалар мен жасөспірімдерді оқыту мен гигиеналық тұрғыдан тәрбие беру принциптерін және олардың салауатты өмір салтын қалыптастырудағы маңызын; - медицина қызметкерлерінің, мұғалімдердің, отбасының гигиеналық дағдыларды қалыптастырудағы рөлін **білуі тиіс.** - балалар мен жасөспірімдердің денсаулығы мен дене бітімінің даму мәліметтерін тексеруді; - нәрестенің денсаулығы мен дене бітімі дамуын жақсарту бойынша нұсқаулар дайындауды; - балалар мен жасөспірімдерге арналған ұйымдарда күн тәртібін дұрыс құруды және сақтауды; - балалар мен жасөспірімдер үшін күн тәртібін жақсарту бойынша нұсқаулар беруді; - дене тәрбиесі сабағын дұрыс орналастыруды; - шынығуды, саяхатты және экскурсияны дұрыс ұйымдастыруды; - балалар мен жасөспірімдердің тамақтануын ұйымдастыруды тексеруді; - асүйге санитариялық тексеру жүргізуді; - мәзір-таратуды бағалауды; - тағамнан және шайындыдан сынама алу әдістемесін меңгеруді; - МБҰ-да балаларды және қызметкерлерді дұрыс қабылдауды тексеруді; - сәйкес медициналық құжаттамалардың бар жоғын және оның дұрыс жүргізілуін тексеруді;

	- нормативтік құжаттармен жұмыс істей білуді; - зертханалық тексеру өткізуді; - гигиеналық баға беруді; - мектепке дейінгі балалар және оқу мекемелерінің жиһаздарына баға беруді; - мектеп оқулықтарын бағалауды; - балалар киімін, аяқ киімін, ойыншықтарын бағалауды **үйреніп алуы қажет.** - балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласында санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау жүргізуде; - балалардың күнделікті қолданатын заттарына санитариялық-гигиеналық сараптама жүргізуде; - балаларға білім-тәрбие беру ұйымдарын тексеруде **құзырлы болуы қажет.**

3 Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны
3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)		
		Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	**1 тарау Кіріспе**			
	1.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы, оның мақсаттары, міндеттері, мәселелері мен әдістері	2	2	-
2	**2 тарау Балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеу мен оқыту жүйесі. Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарын медицина-санитариялық қызмет-пен қамтамасыз ету**			
	2.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеу мен оқыту жүйесі	2	2	-
	2.2 тақырып Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарын медицина-санитариялық қызмет-пен қамтамасыз ету	2	2	-

Тема 4.4 Гигиена учебного процесса в общеобразовательной школе
Гигиенические требования к максимальным величинам образовательной нагрузки.
Особенности обучения детей в 1-ом классе.
Ранговая шкала трудности предметов.
Гигиенические требования к составлению расписания.

Раздел 5 Гигиена физического воспитания детей и подростков
Тема 5.1 Гигиена физического воспитания детей и подростков. Принципы и средства физического воспитания
Основные средства физического воспитания.
Системы физического воспитания.
Влияние гипокинезии на организм учащихся.

Тема 5.2 Физическое воспитание в общеобразовательной школе
Оздоровительная роль физического воспитания.
Организационные формы физического воспитания школьников.
Установление медицинских групп для занятий физической культурой.
Виды лечебных гимнастик.
Оценка организации физического воспитания в общеобразовательной школе.
Методика проведения закаливающих процедур.

Тема 5.3 Естественные факторы природы в системе физического воспитания. Медицинский контроль
Принципы организации закаливания.
Виды закаливающих процедур.
Задачи медицинского персонала учебно-воспитательных организаций в проведении закаливающих процедур.
Содержание санитарно-просветительной работы по вопросам закаливания.

Раздел 6 Гигиена трудового профессионального обучения
Тема 6.1 Гигиена трудового обучения школьников
Содержание трудового обучения в школе.
Соответствие трудовых нагрузок функциональным возможностям растущего организма.
Содержание трудового обучения в различных возрастных периодах.
Место труда в режиме учебных занятий.

Тема 6.2 Гигиена профессионального обучения подростков. Медико-физиологическая профессиональная ориентация учащихся
Задачи профессиональной ориентации учащихся.
Классификация профессий.
Противопоказания к выбору профессий.
Принципы составления профессиограмм.

Тема 3.3 Физическое развитие детей. Методы исследования и оценки физического развития

Физическое развитие как один из критериев состояния здоровья, методы исследования и оценки физического развития.

Определение уровня физического развития.

Методика проведения стоматоскопических обследований.

Методика проведения соматометрических обследований.

Методика проведения физиометрических обследований.

Тема 3.4 Состояние здоровья детей и подростков. Факторы его определяющие

Факторы, влияющие на состояние здоровья детей и подростков.

Группы здоровья детей.

Тема 3.5 Основные принципы организации медицинских осмотров детей и подростков

Виды профилактических медицинских осмотров.

Этапы профилактических медицинских осмотров.

Группы динамического медицинского наблюдения.

Организация и проведением медицинских осмотров детей и подростков.

Методика приобретения практических навыков по оценке физического развития детей и подростков.

Использование данных состояния здоровья детей и подростков при планировании профилактических и лечебно-оздоровительных мероприятий.

Раздел 4 Режим дня детей и подростков

Тема 4.1 Режим дня детей дошкольного возраста

Особенности высшей нервной деятельности детей.

Основные компоненты режима дня.

Особенности режима дня в разных возрастных группах.

Обследование организаций для детей дошкольного возраста с целью оценки организация режима дня.

Контроль за организацией учебных занятий в подготовительных группах.

Тема 4.2 Режим дня школьников

Значение рационального построения режима дня для организма учащихся.

Особенности режима дня детей и подростков.

Основные режимные компоненты учащихся.

Тема 4.3 Режим дня в учреждениях интернатного типа

Основные режимные компоненты учащихся в организациях интернатного типа.

Режим дня в группах продленного дня.

3	**3 тарау Балалар мен жасөспірімдердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Өсіп келе жатқан ұрпақтың дене бітімінің дамуы мен денсаулығы**			
	3.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері	2	2	-
	3.2 тақырып Балалар денсаулығының маңызды критерийлері	2	2	-
	3.3 тақырып Балалардың дене бітімінің дамуы. Дене бітімінің дамуын зерттеу және бағалау әдістері	10	2	8
	3.4 тақырып Балалар мен жасөспірімдердің денсаулық жағдайы. Оны анықтайтын факторлар	2	2	-
	3.5 тақырып Балалар мен жасөспірімдерді медициналық тексеру шарасын ұйымдастырудың негізгі принциптері	2	2	-
4	**4 тарау Балалар мен жасөспірімдердің күн тәртібі**			
	4.1 тақырып Мектеп жасына дейінгі балалардың күн тәртібі	6	2	4
	4.2 тақырып Оқушылардың күн тәртібі	6	2	4
	4.3 тақырып Интернат типтес мекемелердегі күн тәртібі	2	2	-
	4.4 тақырып Жалпы білім беретін мектептегі оқу үдерісінің гигиенасы	6	2	4
5	**5 тарау Балалар мен жасөспірімдер дене тәрбиесінің гигиенасы**			
	5.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер дене тәрбиесінің гигиенасы. Дене тәрбиесінің принциптері мен құралдары	6	2	4
	5.2 тақырып Жалпы білім беретін мектептегі дене тәрбиесі	4	2	2
	5.3 тақырып Дене тәрбиесі жүйесіндегі табиғаттың табиғи факторлары. Медициналық бақылау	2	-	2
6	**6 тарау Балалар мен жасөспірімдердің еңбек және кәсіптік тәрбиесінің гигиенасы**			

	6.1 тақырып Оқушыларды еңбекке баулу гигиенасы	2	2	-
	6.2 тақырып Жасөспірімдерді кәсіптік оқыту гигиенасы. Оқушылардың медицина- физиологиялық кәсіптік бағдары	2	2	-
7	**7 тарау Балалар мен жасөспірімдердің тамақтануына қойылатын гигиеналық талаптар**			
	7.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер тамақтануының физиологиялық негіздері. МДБҰ-да тамақтандыру тәртібі	10	2	8
	7.2 тақырып Жалпы білім беретін және кәсіптік білім беру жүйесіндегі оқу орындарында тамақтануды ұйымдастыру	6	2	4
8	**8 тарау Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарында жұқпалы аурулар мен ішекқұрт ауруларының алдын алу**			
	8.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарында жұқпалы аурулардың алдын алу	2	2	-
	8.2 тақырып Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарында ішекқұрт инвазиясының алдын алу	2	2	-
9	**9 тарау Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарын жоспарлауға, олардың жабдықталуына қойылатын гигиеналық талаптар**			
	9.1 тақырып Мектепке дейінгі балалар ұйымдарын жоспарлауға, олардың жабдық-талуына және санитариялық жабдықтарына қойылатын гигиеналық талаптар	6	2	4
	9.2 тақырып Жалпы білім беру ұйымдарын жоспарлауға, олардың жабдықталуына және құрал-жабдықтарына қойылатын гигиеналық талаптар	6	2	4
	9.3 тақырып Мектептен тыс ұйымдарды жоспарлаудың гигиеналық принциптері (балалар кітапханалары, спорт мектептері, шығармашылық және музыкалық мектептер)	2	2	-
10	**10 тарау Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарының жабдықтарына, балалардың күнделікті тұтынатын заттарына қойылатын гигиеналық талаптар**			

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1 Введение

Тема 1.1 Гигиена детей и подростков, ее цели, задачи, проблемы и методы

Определение гигиены детей и подростков, ее значение в деле охраны и укрепления здоровья подрастающего поколения.

Ведущие направления гигиены детей и подростков.

Основные этапы развития гигиены детства как самостоятельной научной дисциплины.

Связь гигиены детей и подростков с другими медицинскими и педагогическими дисциплинами.

Раздел 2 Система воспитания и обучения детей и подростков. Медико-санитарное обеспечение детских и подростковых организаций

Тема 2.1 Система воспитания и обучения детей и подростков

Сеть различных учебно-воспитательных и оздоровительных организаций для детей и подростков: ясли, ясли-сады, общеобразовательные школы, специальные школы, школы-интернаты, дома ребенка, детские дома, оздоровительные лагеря и др.

Тема 2.2 Медико-санитарное обеспечение детских и подростковых организаций

Типы лечебно-профилактических и оздоровительных организаций.

Содержание работы медицинских работников по обслуживанию детей и подростков.

Раздел 3 Анатомо-физиологические особенности детей и подростков. Физическое развитие и состояние здоровья подрастающего поколения

Тема 3.1 Анатомо-физиологические особенности детей и подростков

Основные закономерности роста и развития детей и подростков.

Физиология ребенка.

Понятия «рост» и «развитие».

Схемы возрастных периодизаций.

АФО организма детей и подростков в различные возрастные периоды.

Понятие «акселерация».

Тема 3.2 Важнейшие критерии здоровья детей

Понятие «здоровье».

Уровень функционирования основных систем организма.

Важнейшие критерии здоровья, методы исследования здоровья детей.

Понятия «биологический возраст», «психический возраст», «социальный возраст».

Группы здоровья детей и подростков.

Принципы комплексной оценки состояния здоровья.

	Тема 8.1 Профилактика инфекционных заболеваний в детских и подростковых организациях	2	2	-
	Тема 8.2 Профилактика глистных инвазий в детских и подростковых организациях	2	2	-
9	**Раздел 9 Гигиенические требования к планировке, благоустройству детских и подростковых организаций**			
	Тема 9.1 Гигиенические требования к планировке, благоустройству и санитарному оборудованию детских дошкольных организаций	6	2	4
	Тема 9.2 Гигиенические требования к планировке, благоустройству и оборудованию общеобразовательных школ.	6	2	4
	Тема 9.3 Гигиенические принципы планировки внешкольных организаций (детские библиотеки, спортивные школы, художественные и музыкальные школы)	2	2	-
10	**Раздел 10 Гигиенические требования к оборудованию детских и подростковых организаций, предметам детского обихода**			
	Тема 10.1 Гигиенические требования к школьным учебникам	6	2	4
	Тема 10.2 Гигиенические требования к детской одежде и обуви	6	2	4
11	**Раздел 11 Гигиеническое воспитание детей и подростков**			
	Тема 11.1 Гигиеническое воспитание детей и подростков	6	2	4
12	**Раздел 12 Государственный санитарно- эпидемиологический надзор в области гигиены детей и подростков. Документация отделения гигиены детей и подростков**			
	Тема 12.1 Предупредительный санитарный надзор в области гигиены детей и подростков	4	-	4
	Тема 12.2 Текущий санитарный надзор в области гигиены детей и подростков	4	-	4
	Итого:	**120**	**52**	**68**

	10.1 тақырып Мектеп оқулықтарына қойылатын гигиеналық талаптар	6	2	4
	10.2 тақырып Балалар киімі мен аяқ киімдеріне қойылатын гигиеналық талаптар	6	2	4
11	**11 тарау Балалар мен жасөспірімдерге гигиеналық тұрғыдан тәрбие беру**			
	11.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдерге гигиеналық тұрғыдан тәрбие беру	6	2	4
12	**12 тарау Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы бөлімінің құжаттамалары**			
	12.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы алдын алу санитариялық қадағалау	4	-	4
	12.2 тақырып Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы ағымды санитариялық қадағалау	4	-	4
	Жиыны:	**120**	**52**	**68**

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 тарау Кіріспе

1.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы, оның мақсаттары, міндеттері, мәселелері мен әдістері

Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының анықтамасы, оның өсіп келе жатқан ұрпақтың денсаулығын қорғау және нығайту ісіндегі маңыздылығы.

Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының басты бағыттары.

Өздік ғылыми пән ретінде балалар гигиенасы дамуының негізгі кезеңдері.

Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының басқа да медициналық және педагогикалық пәндермен байланысы.

2 тарау Балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеу мен оқыту жүйесі. Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарын медицина-санитариялық қызметпен қамтамасыз ету

2.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеу мен оқыту жүйесі

Балалар мен жасөспірімдерге арналған түрлі оқыту-тәрбие беру және сауықтыру ұйымдарының жүйесі: бөбекхана, бөбекханалар-бақшалар, жалпы білім беру мектептері, арнайы мектептер, мектеп-интернаттар, балалар үйі, сауықтыру лагерьлері және т.б.

2.2 тақырып Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарын медицина-санитариялық қызметпен қамтамасыз ету

Емдеу-профилактикалық және сауықтыру ұйымдарының түрлері.

Балалар мен жасөспірімдерге қызмет көрсететін медициналық қызметкерлер жұмысының маңызы.

3 тарау Балалар мен жасөспірімдердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Өсіп келе жатқан ұрпақтың дене бітімінің дамуы мен денсаулығы

3.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері

Балалар мен жасөспірімдердің бойы мен дамуының негізгі заңдылықтары.

Нәресте физиологиясы.

«Бойы» және «дамуы» туралы түсініктер.

Жасқа байланысты кезеңдердің сызбасы.

Балалар мен жасөспірімдер организмінің әртүрлі жас кезеңдеріндегі АФЕ.

«Акселерация» түсінігі.

3.2 тақырып Балалар денсаулығының маңызды критерийлері

«Денсаулық» туралы түсінік.

Организмнің негізгі жүйесінің жұмыс істеу деңгейі.

Денсаулықтың маңызды критерийлері, балалар денсаулығын зерттеу әдістері.

«Биологиялық жас», «психикалық жас», «әлеуметтік жас» туралы түсініктер.

Балалар мен жасөспірімдердің сауықтыру топтары.

Денсаулық жағдайын кешенді бағалау принциптері.

3.3 тақырып Балалардың дене бітімінің дамуы. Дене бітімінің дамуын зерттеу және бағалау әдістері

Дене бітімінің дамуы денсаулық жағдайы критерийлерінің бірі, дене бітімінің дамуын зерттеу және бағалау әдістері.

Дене бітімінің даму деңгейін анықтау.

Стоматоскопиялық тексеру өткізу әдістемесі.

Соматометриялық тексеру өткізу әдістемесі.

Физиометриялық тексеру өткізу әдістемесі.

3.4 тақырып Балалар мен жасөспірімдердің денсаулық жағдайы. Оны анықтайтын факторлар

Балалар мен жасөспірімдердің денсаулық жағдайына әсер ететін факторлар.

Балалардың сауықтыру топтары.

3.5 тақырып Балалар мен жасөспірімдерді медициналық тексеру шарасын ұйымдастырудың негізгі принциптері

Профилактикалық медициналық тексеру түрлері.

Профилактикалық медициналық тексеру кезеңдері.

	Тема 3.5 Основные принципы организации медицинских осмотров детей и подростков	2	2	-
4	**Раздел 4 Режим дня детей и подростков**			
	Тема 4.1 Режим дня детей дошкольного возраста	6	2	4
	Тема 4.2 Режим дня школьников	6	2	4
	Тема 4.3 Режим дня в организациях интернатного типа	2	2	-
	Тема 4.4 Гигиена учебного процесса в общеобразовательной школе	6	2	4
5	**Раздел 5 Гигиена физического воспитания детей и подростков**			
	Тема 5.1 Гигиена физического воспитания детей и подростков. Принципы и средства физического воспитания	6	2	4
	Тема 5.2 Физическое воспитание в общеобразовательной школе	4	2	2
	Тема 5.3 Естественные факторы природы в системе физического воспитания. Медицинский контроль	2	-	2
6	**Раздел 6 Гигиена трудового и профессионального воспитания детей и подростков**			
	Тема 6.1 Гигиена трудового обучения школьников	2	2	-
	Тема 6.2 Гигиена профессионального обучения подростков. Медико-физиологическая профессиональная ориентация учащихся	2	2	-
7	**Раздел 7 Гигиенические требования к питанию детей и подростков**			
	Тема 7.1 Физиологические основы питания детей и подростков. Режим питания в ДДО	10	2	8
	Тема 7.2 Организация питания в общеобразовательных и учебных заведениях системы профессионального образования	6	2	4
8	**Раздел 8 Профилактика инфекционных и глистных заболеваний в детских и подростковых организациях**			

	Компетентны в вопросах: - санитарно-эпидемиологического надзора в области гигиены детей и подростков; - санитарно-гигиенической экспертизы предметов детского обихода; - обследования детских учебно-воспитательных организаций.

3 Тематический план и содержание дисциплины
3.1 Тематический план дисциплины

№ п/п	Наименование разделов и тем	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)		
		Уровень специалиста среднего звена		
		всего	теория	практика
1	**Раздел 1 Введение**			-
	Тема 1.1 Гигиена детей и подростков, ее цели, задачи, проблемы и методы	2	2	-
2	**Раздел 2 Система воспитания и обучения детей и подростков. Медико-санитарное обеспечение детских и подростковых организаций**			
	Тема 2.1 Система воспитания и обучения детей и подростков	2	2	-
	Тема 2.2 Медико-санитарное обеспечение детских и подростковых организаций	2	2	-
3	**Раздел 3 Анатомо-физиологические особенности детей и подростков. Физическое развитие и состояние здоровья подрастающего поколения**			
	Тема 3.1 Анатомо-физиологические особенности детей и подростков	2	2	-
	Тема 3.2 Важнейшие критерии здоровья детей	2	2	-
	Тема 3.3 Физическое развитие детей. Методы исследования и оценки физического развития	10	2	8
	Тема 3.4 Состояние здоровья детей и подростков. Факторы его определяющие	2	2	-

Динамикалық медициналық бақылау топтары.
Балалар мен жасөспірімдерді медициналық тексеру шараларын ұйымдастыру және өткізу.
Балалар мен жасөспірімдердің дене бітімінің дамуын бағалау бойынша практикалық дағдыларды жетілдіру әдістемесі.
Профилактикалық және емдеу-сауықтыру шараларын жоспарлау кезінде балалар мен жасөспірімдердің денсаулық жағдайлары туралы мәліметтерді қолдану.

4 тарау Балалар мен жасөспірімдердің күн тәртібі
4.1 тақырып Мектеп жасына дейінгі балалардың күн тәртібі
Балалардағы жоғары нерв қызметінің ерекшеліктері.
Күн тәртібінің негізгі компоненттері.
Әртүрлі жас топтарындағы күн тәртібінің ерекшеліктері.
Күн тәртібін ұйымдастыруды бағалау бойынша мектеп жасына дейінгі балаларға арналған ұйымдарды тексеру.
Дайындық топтарында сабақтардың ұйымдастырылуын қадағалау.

4.2 тақырып Оқушылардың күн тәртібі
Оқушылар организмі үшін күн тәртібін тиімді реттеудің маңызы.
Балалар мен жасөспірімдер күн тәртібінің ерекшеліктері.
Оқушылар тәртібінің негізгі компоненттері.

4.3 тақырып Интернат типтес мекемелердегі күн тәртібі
Интернат типтес ұйымдардағы оқушылар тәртібінің негізгі компоненттері.
Күні ұзартылған топтардағы күн тәртібі.

4.4 тақырып Жалпы білім беретін мектептегі оқу үдерісінің гигиенасы
Білім беру жүктемесінің жоғарғы өлшеміне қойылатын гигиеналық талаптар.
1- сыныптағы балаларды оқыту ерекшеліктері.
Күрделі пәндердің рангтік шкаласы.
Кесте құру кезіндегі гигиеналық талаптар.

5 тарау Балалар мен жасөспірімдер дене тәрбиесінің гигиенасы
5.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер дене тәрбиесінің гигиенасы. Дене тәрбиесінің принциптері мен құралдары
Дене тәрбиесінің негізгі құралдары.
Дене тәрбиесінің жүйелері.
Гипонкинезияның оқушылар организміне тигізетін әсері.

5.2 тақырып Жалпы білім беретін мектептегі дене тәрбиесі
Дене тәрбиесінің сауықтырудағы рөлі.
Оқушыларда дене тәрбиесін ұйымдастыру формалары.
Дене шынықтырумен айналысуға арналған медициналық топтарды анықтау.

Емдік гимнастикалардың түрлері.
Жалпы білім беретін мектептерде дене тәрбиесін ұйымдастыруды бағалау.
Шынықтыру емшараларын өткізу әдістемесі.

5.3 тақырып Дене тәрбиесі жүйесіндегі табиғаттың табиғи факторлары. Медициналық бақылау.

Шынықтыруды ұйымдастыру принциптері.
Шынықтыру емшарасының түрлері.
Шынықтыру емшарасын өткізуде оқыту-тәрбие беру ұйымдарындағы медицина қызметкерлерінің атқаратын міндеттері.
Шынықтыру мәселесі бойынша санитариялық-ағарту жұмысының маңызы.

6 тарау Балалар мен жасөспірімдердің еңбек және кәсіптік тәрбиесінің гигиенасы

6.1 тақырып Оқушыларды еңбекке баулу гигиенасы

Мектепте еңбекке баулудың маңызы.
Еңбек жүктемелерінің өсіп келе жатқан организмнің функционалдық мүмкіндіктеріне сай келуі.
Балаларды әртүрлі жас кезеңдері бойынша еңбекке баулудың маңызы.
Оқу сабақтарының күн тәртібіне байланысты еңбек ететін орындар.

6.2 тақырып Жасөспірімдерді кәсіптік оқыту гигиенасы. Оқушылардың медицина-физиологиялық кәсіптік бағдары

Оқушылардың кәсіптік бағдары бойынша атқаратын міндеттері.
Мамандықтардың түрлері.
Өз мамандығын таңдаудағы қарсы көрсетімдер.
Профессиограммаларды құру принциптері.
Жасөспірімдердің еңбегі мен денсаулығын қорғау туралы заңнаманың сақталуын бақылау.

7 тарау Балалар мен жасөспірімдердің тамақтануына қойылатын гигиеналық талаптар

7.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер тамақтануының физиологиялық негіздері. МДБҰ-да тамақтандыру тәртібі

«Диссимиляция» мен «ассимиляция» ұғымының анықтамасы.
Өсіп келе жатқан организм үшін тамақ өнімдерінің маңыздылығы.
Өсіп келе жатқан организм үшін витаминдер мен минерал заттардың маңыздылығы.
МДБҰ-да тамақтандыру тәртібінің ерекшеліктері.
МДБҰ тамақтандыруды ұйымдастыруды бақылау.
Балалардың тамақ өнімдері мен қуатына физиологиялық қажеттіліктердің нормалары.
Тамақтану рационын бағалау әдістемесі.

	- гигиенические требования к организации экскурсий и походов; - задачи, содержание, методы гигиенического воспитания и обучения детей и подростков с учетом возраста, и вида учреждения; - принципы гигиенического воспитания и обучения детей и подростков и их значение в формировании здорового образа жизни; - роль медицинского персонала, педагогов, семьи в формировании гигиенических навыков. **умеет:** - проверить данные здоровья и физического развития детей и подростков; - разработать рекомендации по улучшению здоровья и физического развития ребенка; - проверить правильность составления и соблюдения режима дня в организациях для детей и подростков; - дать предложение по улучшению режима дня для детей и подростков; - проверить правильность организации занятий физкультурой и спортом; - правильность построения урока физкультуры; правильность организации закаливания, экскурсий и походов; - проверить организацию питания детей и подростков; - провести санитарное обследование пищеблока; - оценить меню-раскладки; - овладеть методикой отбора проб пищи и смывов; - проверить правильность приема детей и персонала в ДДО; - проверить наличие соответствующей медицинской документации и правильность ее ведения; - работать с нормативными документами; - провести лабораторное обследование; - дать гигиеническую оценку; - оценить детскую дошкольную мебель и мебель учебных заведений; - оценить школьные учебники; - оценить детскую одежду, обувь, игрушки.

	- физиологические нормы питания детей и подростков; - гигиенические требования к устройству и содержанию пищеблоков детских и подростковых организаций; - гигиенические требования к составлению меню; - особенности инфекционной заболеваемости и глистных инвазий у детей и подростков; - источники и пути распространения их в детских и подростковых организаций; - санитарно-противоэпидемические мероприятия по предупреждению распространения инфекций в организованных детских коллективах; оссобенности выбора участка для детского и подросткового организаций; - гигиенические требования к детским дошкольным организациям, к учебным заведениям (к площади, кубатуре, освещенности, воздушно-тепловому режиму, водоснабжению, канализации); - требования к содержанию организаций, гигиенические и педагогические требования к оборудованию детских и подростковых организаций; - особенности дошкольной, ученической и аудиторной мебели, учебно-производственного оборудования, инструментов; - требования к школьным учебникам, бумаге, печати, шрифту, набору, ранцам, письменным принадлежностям; - санитарно-гигиенические требования к игрушкам, материалу, конструкции, правилам реализации; - гигиенические требования к детской одежде и обуви, материалу, конструкции; - средства физического воспитания детей и подростков; - группы для занятий физкультурой и спортом для дошкольников и учащихся; понятие о закаливании детского организма и организации его в детских учреждениях; - гигиенические требования к местам занятий физкультурой;

Тамақтануды сапалық және сандық тұрғыдан бағалау (жиналған мәліметтер тізімі, бракераж журналы, ас мәзірі бойынша).

7.2 тақырып Жалпы білім беретін және кәсіптік білім беру жүйесіндегі оқу орындарында тамақтануды ұйымдастыру

Жасөспірімдер организмі үшін тамақ өнімдерінің маңыздылығы.

Жасөспірімдер организмі үшін витаминдер мен минерал заттардың маңыздылығы.

Жалпы білім беретін ұйымдардағы тамақтандыру тәртібінің ерекшеліктері.

Жалпы білім беретін мектептерде тамақтанудың ұйымдастырылуын бақылау.

Тамақтану рационын бағалау әдістемесі.

Тамақтануды сапалық және сандық тұрғыдан бағалау (жиналған мәліметтер тізімі, бракераж журналы, ас мәзірі бойынша).

8 тарау Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарында жұқпалы аурулар мен ішекқұрт ауруларының алдын алу

8.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарында жұқпалы аурулардың алдын алу

Жұқпалы аурулар: таралу көздері мен жолдары.

Әртүрлі жұқпалы аурулар кезінде індетке қарсы жасалынатын шаралардың маңызы.

Жұқпалы аурулардың алдын алуда медициналық және педагогикалық қызметкелердің атқаратын міндеттері.

Санитариялық-індетке қарсы тәртіпті сақтауды тексеру мақсатымен балалар ұйымдарын тексеру.

МДБҰ қайта келетін балалар мен қызметкелерді қабылдау тәртібін бақылау.

Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарындағы санитариялық-дезинфекциялық режім.

8.2 тақырып Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарында ішекқұрт инвазиясының алдын алу

Ішекқұрт инвазиясы: таралу көздері мен жолдары.

Әртүрлі ішекқұрт инвазиясы кезінде індетке қарсы жасалынатын шаралардың маңызы.

Ішекқұрт инвазиясының алдын алуда медицина және педагогика қызметкерлерінің атқаратын міндеттері.

Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарындағы санитариялық-дезинфекциялық режім.

9 тарау Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарын жоспарлауға, олардың жабдықталуына қойылатын гигиеналық талаптар

9.1 тақырып Мектепке дейінгі балалар ұйымдарын жоспарлауға, олардың жабдықталуына және санитариялық жабдықтарына қойылатын гигиеналық талаптар

Мектепке дейінгі ұйымдарды құру және ғимараттарға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар.

Мектепке дейінгі ұйымдарды жасанды және табиғи жарықтандыру және санитариялық-техникалық жабдықтауға қойылатын санитариялық- эпидемиологиялық талаптар.

Бөлмелердің және мектепке дейінгі ұйымдардағы бөлмелердің құрылымына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар.

Балалар ұйымдарының құрылғыларына, олардың жабдықтары мен құрылымына қойылатын гигиеналық талаптарды реттейтін негізгі құжаттармен жұмыс істеу.

Балаларға арналған әртүрлі бөлмелерді жарықтандыруға және олардың микроклиматына зертханалық зерттеу өткізу әдістемесі.

Алынған нәтижелерді талдау және бағалау.

Нәтижелерін ресімдеу

9.2 тақырып Жалпы білім беру ұйымдарын жоспарлауға, олардың жабдықталуына және құрал-жабдықтарына қойылатын гигиеналық талаптар

Жалпы білім беру мектептерін орналастыруға және ғимараттарға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар.

Жалпы білім беру мектептерін жасанды және табиғи жарықтандыру және санитариялық-техникалық жабдықтауға қойылатын санитариялық- эпидемиологиялық талаптар.

Бөлмелерге және жалпы білім беру ұйымдарының бөлмелеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар.

Жасөспірімдер мекемелерінің құрылғыларына, олардың жабдықтары мен құрылымына қойылатын гигиеналық талаптарды реттейтін негізгі құжаттармен жұмыс істеу.

Жасөспірімдерге арналған әртүрлі бөлмелерді жарықтандыруға және олардың микроклиматына зертханалық зерттеу өткізу әдістемесі.

Алынған нәтижелерді талдау және бағалау.

Нәтижелерін ресімдеу

9.3 тақырып Мектептен тыс ұйымдарды жоспарлаудың гигиеналық принциптері (балалар кітапханалары, спорт мектептері, шығармашылық және музыкалық мектептер)

Мектептен тыс ұйымдарды орналастыруға және ғимараттарға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар.

Балалар мен жасөспірімдер мекемелеріндегі құралдарға, жабдықтарға қойылатын гигиеналық талаптарды регламенттейтін негізгі құжаттармен жұмыс істеу.

Балалар мен жасөспірімдерге арналған әртүрлі бөлмелердің құрылғыларына, олардың жабдықтары мен құрылымына қойылатын гигиеналық талаптарды реттейтін негізгі құжаттармен жұмыс істеу.

Алынған нәтижелерді талдау және бағалау.

Нәтижелерін ресімдеу

среды, эпидемиологию инфекционных заболеваний; **ПК 5**. Уметь проводить работу в санитарно-гигиенической и бактериологической лабораторий, составлять уравнения ионного обмена и окислительно-восстановительных реакций, структурные формы органических веществ по функциональным группам, простейшие расчеты концентрации растворов и качественные реакции органических веществ; **Специальными:** **СК 7.** Уметь проводить санитарно – эпидемиологическое обследование детских и подростковых учреждений; санитарный надзор за предметами детского обихода; **СК 8**. Уметь проводить санитарно-просветительную работу, включающую пропаганду медицинских знаний, гигиеническое воспитание и обучение населения здоровому образу жизни.	- типы учебно-воспитательных организаций для детей и подростков; - медико-санитарное обеспечение детских и подростковых организаций; - анатомо-физиологические особенности детей грудного, дошкольного, младшего школьного, среднего и старшего возраста; - понятие о физическом развитии детей и подростков; - понятие о здоровье детей и подростков; - понятие о группах здоровья детей к подростков; - значение систематического наблюдения за физическим развитием и состоянием здоровья детей; - гигиенические и оздоровительные мероприятия, предупреждающие неблагоприятные отклонения в физическом развитии и состоянии здоровья детей и подростков; - учетную медицинскую документацию, отражающую состояние здоровья и физическое развитие детей; - понятие правильно организованного режима дня; - гигиеническое и физиологическое обоснование построения режима дня; - понятия: утомление, переутомление; - особенности построенного режима дня в детских дошкольных организациях, в различных учебных заведениях, в оздоровительных организациях значение режима дня в формировании здорового образа жизни; - гигиенические и медицинские основы для организации и проведения трудового профессионального обучения подростков; - понятия о профессиональных заболеваниях и профессиональных отравлениях; - значение медицинского обследования для выбора будущей профессии; - физиологические основы питания детей и подростков, особенности обмена веществ в детском организме; - значение белков, жиров, углеводов, минеральных веществ и витаминов в детском питании;

1 Пояснительная записка

Программа ориентирована на подготовку специалистов в области гигиены детей и подростков, способных оценить и прогнозировать санитарное состояние детских организаций, уровень здоровья детского населения.

Программа предусматривает освещение наиболее актуальных вопросов гигиены детства, знакомство с современными достижениями гигиенической науки и медицинской практики, что позволит будущим специалистам получить необходимые теоретические знания и практические навыки.

В процессе обучения учащиеся должны ознакомиться с основными нормативными документами, регламентирующими деятельность органов и учреждений санитарно-эпидемиологической службы страны, а также деятельность всех учебно-воспитательных учреждений.

Программа предусматривает изучение закономерностей роста и развития организма ребенка и подростка, организации и проведения массовых медицинских осмотров и лечебно-оздоровительных мероприятий в организованных детских коллективах.

Программа предмета включает следующие разделы:

- введение;
- система воспитания и обучения детей и подростков;
- анатомо-физиологические особенности детей и подростков;
- режим дня детей и подростков;
- физическое воспитание детей и подростков;
- трудовое профессиональное обучение детей и подростков;
- питание детей и подростков;
- профилактика инфекционных заболеваний и глистных инвазий в детских и подростковых учреждениях;
- гигиеническое воспитание детей и подростков.

Программа предусматривает интеграцию с другими предметами: анатомией, физиологией, патологической анатомией и патологической физиологией, химией, микробиологией, клиническими дисциплинами, гигиеной питания, коммунальной гигиеной, эпидемиологией.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями **Профессиональными:** **ПК 4.** Знать гигиенические требования к объектам окружающей	В результате изучения дисциплины обучающийся **знает**: - определение науки - гигиены детей и подростков; - историю развития гигиены детей и подростков;

10 тарау Балалар мен жасөспірімдер ұйымдарының жабдықтарына, балалардың күнделікті тұтынатын заттарына қойылатын гигиеналық талаптар

10.1 тақырып Мектеп оқулықтарына қойылатын гигиеналық талаптар

Мектеп оқулықтарының гигиеналық сипаттамасы.

Оқулықты полиграфияда басып шығарудың негізгі элементтерін гигиеналық тұрғыдан сараптау.

Мектеп оқулықтарын бағалау әдістемесі.

Мектеп оқулықтарын зерттеу бойынша қорытынды жасау.

10.2 тақырып Балалар киімі мен аяқ киімдеріне қойылатын гигиеналық талаптар

Киімнің маңыздылығы.

Іш киім, жеңіл және сыртқы киімдерді дайындауға қойылатын талаптар.

Аяқ киімнің маңыздылығы.

Аяқ киімдерді дайындауға және қолдануға қойылатын талаптар.

Мектепке дейінгі ұйымдарда балалардың дене шынықтыру және спорт киімдері мен аяқ киімдерін санитариялық бақылау.

11 тарау Балалар мен жасөспірімдерге гигиеналық тұрғыдан тәрбие беру

11.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдерге гигиеналық тұрғыдан тәрбие беру

Балалар мен жасөспірімдерге гигиеналық тұрғыдан тәрбие беру және оларды оқытудың міндеттері, маңызы мен әдістері.

Гигиеналық тұрғыдан тәрбие берудің негізгі қағидалары.

Балалар мен жасөспірімдерге гигиеналық тұрғыдан тәрбие беруде отбасының және оқыту- тәрбие беру ұйымдарындағы медицина қызметкерлерінің рөлі.

Мектепке дейінгі ұйымдарда гигиеналық тұрғыдан тәрбие беруді белгілеу және балаларды гигиеналық дағдыларды жетілдіруге жетелеу.

12 тарау Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы бөлімінің құжаттамалары

12.1 тақырып. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы ескерту санитариялық қадағалау.

Балалар мен жасөспірімдер денсаулығын қорғаудың интегралдық жүйесіндегі маңызды буын ретіндегі - Мемлекеттік санитариялық қадағалау

Алдын алу санитариялық қадағалау, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы бойынша оны өткізудегі санитариялық дәрігерлердің рөлі.

Алдын алу санитариялық қадағалау бойынша атқарылатын жұмыстың маңызы.

Алдын алу санитариялық қадағалаудың кезеңдері.

12.1 тақырып Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы алдын алу санитариялық қадағалау

Алдын алу санитариялық қадағалау-балалар мен жасөспірімдер гигиенасы бойын-

ша санитариялық дәрігердің рөлі.

Алдын алу санитариялық қадағалау бойынша атқарылатын жұмыстың маңызы.

Нысандарды санитариялық зерттеудің түрлері.

4 Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Пәнді оқыту кезінде арнайы әдебиетті, денсаулық сақтау саласындағы және санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудағы нормативті-құқықтық актілерін, оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқыту бағдарламаларын қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Жұмыс бағдарламасын құрған кезде зертханалық және практикалық жұмыстар, жағдаяттық тапсырмалар мен тестік тапсырмалар әзірлеу ұсынылады.

Сабақтарда сұраудың ауызша және жазбаша және оқу үдерісін күшейтудің әртүрлі инновациялық әдістерін қолдану ұсынылады.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка 26
2. Планируемые результаты обучения дисциплины 26
3. Тематический план и содержание дисциплины 30
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса 39
5. Контроль планируемого результата обучения 39
6. Литература и средства обучения 40

Настоящая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Автор:
Юха А.Д. – преподаватель гигиены ГККП «Кокшетауский медицинский колледж».

Эпсперты:
1. Сагинбаева С.Б. – эксперт, главный специалист отдела эпидемиологического надзора УГСЭН по району им. Казыбек би г. Караганды;
2. Беркимбаева Ж.Ж. – эксперт, главный специалист отдела эпидемиологического надзора УГСЭН по району им. Казыбек би г. Караганды.

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и ГККП «Кокшетауский медицинский колледж».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 г. по специальности 0303000 - «Гигиена и эпидемиология» квалификации 0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары

6.1 Негізгі әдебиеттер:

1. Гигиена детей и подростков: учебник. Кучма В.Р. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 480 с.
2. Гигиена детей и подростков: руководство к практическим занятиям: учебное пособие / под ред. В.Р. Кучмы. – М., 2010. – 560 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Здоровье детей в образовательных учреждениях. Организация и контроль. Под редакцией М.Ф. Рзянкина и Е.Н. Андрюшкина. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2007.
2. Оценка состояния здоровья детей. Новые подходы к профилактической и оздоровительной работе в образовательных учреждениях. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 432 с.
3. Санитарные нормы. Полный справочник. Под редакцией Ю.Ю. Елисеева. – «Эксмо», 2006.
4. Школьная медицина: руководство для врачей. Под ред. Д.Д. Панкова. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 800 с.

6.3 Оқу құралдары:
- оқытудың инновациялық әдістерін;
- оқытудың техникалық құралдарын қолдану.

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ГИГИЕНА ДЕТЕЙ И ПОДРОСТКОВ

Специальность: 0303000 - «ГИГИЕНА И ЭПИДЕМИОЛОГИЯ»

Квалификация: 0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог»

Объем часов - 120

Астана 2010